Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brasovu, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescu în Viena Rudolfu Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henri Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Donnebergʼ în Budapesta: A. V. Goldberger An on Meses Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daubi; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulu inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o sereă 10 cr. v. a. séu 30 ani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate: Pe unŭ anŭ 40 franci, pe sése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ: la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr, v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti inainte.

Nr. 168. Braşovŭ, Vineri 27 Iulie (8 Augustŭ) 1890.

Braşovŭ, 26 Iulie st. v.

Una din acele foi maghiare, carĭ aţîţă necontenitŭ cu cea mai mare neruşinare în contra naţionalităţii române, fără ca sĕ fiă trase vreodată la rĕspundere de cătră domnii procurorĭ, a aflatŭ de bine a se ocupa într'unulŭ din numerii sĕi din urmă de procesele nóstre de pressă.

Acéstă fóiă — „Kolozsvár“ dela 2 Aug. a. c. — constată douĕ lucrurĭ de mare importanţă actuală.

Mai întâiu ne spune, că „farmeculŭ, ce'lŭ aveau odinióră procesele de pressă pentru Maghiarĭ, a dispărutŭ... Timpulŭ proceselorŭ de pressă a trecutŭ şi *pressa liberă* l'a făcutŭ sĕ trécă. Astădĭ procesele de pressă se mărginescŭ la raporturile reciproce dintre indivĭdii privaţĭ: numai ofensele şi calumniile formézā adĭ obiectulŭ proceselorŭ de pressă.“

Atâta în ce privesce pe Maghiarĭ.

Foile maghiare se bucură de libertatea *absolută* a pressei, aşa că, după mărturisirea fóiei din Cluşiu, décă n'arŭ fi casurile de vătĕmare de onóre şi de calumniă, nicĭ că s'ar mai pomeni sĕ aibă şi foile maghiare vr'unŭ procesŭ de pressă. Procurorii regescĭ nicĭ nu cetescŭ articulii politicĭ ai acestorŭ foi, carĭ potŭ scrie cum le vine la socotélă, aci în contra dualismului, aci în contra armatei comune, aci aţîţândŭ din rĕsputerĭ în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare, aci agitândŭ în favórea ideilorŭ şi principiilorŭ antidinasticului Kossuth şi aşa mai departe. Pentru ele nu esistă paragrafulŭ faimosŭ alŭ codicelui penalŭ, pe temeiulŭ căruia se tragŭ la rĕspundere alţĭ muritorĭ, carĭ au nenorocirea de a se numĕrā între „cetăţenii de a doua mână“.

Aşa este şi aşa trebue sĕ fiă, căcĭ étă ce ne spune „Kolozsvár“, după ce constată că încâtŭ pentru „diaristica maghiară timpulŭ processelorŭ de pressă a trecutŭ“ şi că pressa liberă l'a făcutŭ sĕ trécă:

„Insĕ naţionalităţile patriei nóstre suferŭ încă mereu de frigurile proceselorŭ de pressă... Aceste procese mai au încă órecare valóre în opinia publică a naţionalităţilorŭ, decĭ sĕ căutămŭ a nimici acéstă valóre şi a vindeca pe eroii pressei naţionalităţilorŭ de acele frigurĭ, făcêndŭ ca legea pretutindenĭ sĕ urmăréscă pe aceia, carĭ abuséză de libertatea de pressă“.

Fóia clujeană speră a ajunge cu atâtŭ mai uşorŭ acéstă ţîntă, cu câtŭ i-se pare, că „procesele de pressă nu mai au efectŭ nicĭ asupra naţionalităţilorŭ,“... pe „popor nu'lŭ intereséză, nu'lŭ mişcă, nu'lŭ agită“... „astădi nimenĭ nu se mai intereséză décă cutare diaristŭ va fi achitatŭ orĭ condamnatŭ.“

Cu alte cuvinte „Kolozsvár“ ne spune, că pentru naţionalităţĭ încă n'a trecutŭ timpulŭ proceselorŭ de pressă, de unde urméză, că pressa naţionalităţilorŭ nu se bucură de acea libertate de pressă, de care se bucură pressa maghiară.

Şi are dreptate, căcĭ cum s'ar puté esplica altfelŭ, că pentru naţionalităţile din Ardélŭ esistă încă o lege de pressă deosebită, legea absolutismului împĕrătescŭ austriacŭ dela 1852, şi că diariştii lorŭ suntŭ traşĭ la dare de sémă esclusivŭ numai înaintea forului juraţilorŭ din Clujiu?

Dér ar dori fóia clujeană sĕ amuţéscă cu totulŭ glasulŭ pressei române, care strigă după libertate. De aceea ea dă sfatulŭ domnilorŭ procurorĭ sĕ vindece pe eroii pressei naţionalităţilorŭ, făcêndu-le procese de pressă până ce vorŭ amuţi şi va amuţi cu ei şi *politica naţională românéscă*, despre care crede că a ajunsŭ la „ultimele oftărĭ“.

Şi ce-o încuragéză sĕ spereze acésta? Apatia şi neinteresarea, ce dice, că domnesce adĭ între Românĭ în afacerile lorŭ publice naţionale.

Fiăcare dintre noi sĕ judece în consciinţa sa, décă şi încâtŭ are dreptate şi în acéstă privinţă fóia şovinistă, şi sĕ-'şĭ tragă învĕţătura din vorbele ei.

Nu-i vorbă nicĭ de câţĭ-va diariştĭ „necopţĭ“, carĭ vorŭ sĕ fiă „martirĭ“, ci după „Kolozsvár“ sĕ tracéză de aceea sĕ-şĭ dea sufletulŭ politica naţională românéscă din patria nóstră.

De aceea „a fostŭ corectă“, dice „Kolozsvár“ „intentarea processelorŭ de pressă în contra celorŭ douĕ foi române din Ardealŭ.“

Amŭ relevatŭ aceste, ca sĕ védă fiă-care Românŭ, ce importanţă şi valóre dau contrarii noştri proceselorŭ nóstre de pressă şi sĕ-şĭ formeze fiă-care o judecată clară şi limpede despre ele.

Nu putemŭ încheia însĕ, fără a protesta în contra insinuaţiunei fóiei bugetare din Clujiu, că adecă „Gazeta“ ar considera procesulŭ ei de pressă „numai din punctŭ de vedere alŭ speculei, ca sĕ capete mai multĭ abonaţĭ.“

La acésta insinuare murdară îi rĕspundemŭ lui „Kolozsvar“ cu dicala germană: „*Wie der Schelm ist so denkt er*“. O fóiă care trăiesce din fondulŭ reptilelorŭ şi n'are convingerile sale proprie, firesce, că nu póte cuprinde cu mintea ei ce va sĕ dică a purta o luptă leală şi drĕptă pentru drepturile şi libertatea unui poporŭ, fără altŭ interesŭ decâtŭ acela alŭ isbêndei cause sfinte!

DIN AFARĂ.

Incercare d'a încheia o confederaţiune nordică.

Din Berlinŭ i-se raportéză diarului „Pester Correspondenz“: La începutŭ guvernulŭ rusŭ era aplecatŭ sĕ lase 'n pace Finlanda şi sĕ nu estindă asupra acestei provincii centralisarea neţĕrmurită pentru a o rusifica. Nicĭ n'au fostŭ motive de politică internă, ci numai de polică esternă, care au îndemnatŭ pe guvernulŭ rusŭ sĕ năpădésoă cu tótă puterea pentru violentarea acestui teritoriu cuceritŭ dela Svedianĭ. Acésta s'a întêmplatŭ aşa: Ţarulŭ a voitŭ, pentru-ca sĕ nu stea isolatŭ faţă cu tripla alianţă şi ca sĕ nu fiă nevoitŭ a încheia o alianţă cu republica francesă, sĕ constitue o *confederaţiune nordică*, care pe lângă Rusia sĕ fi cuprinsŭ şi tóte ţĕrile scandinavice, eventualŭ şi pe Olanda. Planulŭ a fostŭ zădărnicitŭ de opositiunea Svediei, care lăsă sĕ se vadă, că n'a renunţatŭ pentru eternitate la recâştigarea Finlandei. Din causa acésta i-se răpesce acum acestei provincii autonomia şi se rusifică din rĕsputerĭ. Şi alianţa cu Francia începe a deveni posibilă.

Incercare de-a scóte pe Italia din tripla alianţă.

Din Roma i-se raportéză diarului „Pester Correspondenz“, că diplomaţia rusă a sondatŭ persónele conducĕtóre de acolo, décă n'arŭ fi dispuse sĕ scótă pe Italia din alianţa triplă şi sĕ 'ncheie o *alianţă ruso-franco-italiană*, ér în schimbŭ sĕ capete Italia provincia Tripolisŭ, garantându-i-o Rusia şi Francia. Neisbutindŭ aceste încercărĭ, diplomaţia rusă s'a adresatŭ cătră oposiţia francesofilă şi irredentistă, care se silesce acum pe acéstă basă a rĕsturna pe Crispi.

Complotŭ nihilistŭ.

Diarulŭ francesŭ „XIX Siécle“ din Paris publică în numĕrulŭ sĕu de dimi-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Unŭ episodŭ estraordinarŭ

din anulŭ 1841.

(Fine.)

O celulă îngustă, póte nu tocmai de doi metri de largă şi de vr'o trei şi ceva de lungă. In fundŭ o mĕsuţă mică, acoperită cu pânză albă şi pe ea — douĕ luminĭ aprinse. In stânga, prinsŭ cu şuruburĭ de părete, o cravată de ferŭ şi în unghiu despre uşă, o jumĕtate de sobă totu de ferŭ, ce se vedea din părete, după cum sĕmĕna, avêndŭ ea a încălzi cu cealaltă jumĕtate o celulă vecină. Vai, dér lângă mĕsuţă, cu spatele spre cravată, era îngenunchiatŭ unŭ ofiţerŭ, cu capulŭ plecatŭ şi cu mânile crucişŭ la peptŭ!...

„Te poftescŭ, sĕ te scolĭ domnule ofiţerŭ!“ dise preotulŭ în tonŭ amicalŭ.

Se ridică unŭ bărbatŭ imposantŭ şi corpolentŭ, póte peste şése picióre de înaltŭ, zuruindŭ în ridicare-i douĕ lanţurĭ grele, ce'i erau puse, unulŭ pe mâna drĕptă şi pe piciorulŭ stângŭ, éră altulŭ pe mâna stângă şi pe piciorulŭ drĕptŭ... Faţa-i palidă, lungăréţă, cu trăsurĭ marcante, împreunate cu fruntea-i înaltă şi bine desvoltată, esprimau hotărîre şi energiă. Acéstă înfăţişare împunĕtóre o înălţau încă şi mustăţile-i blonde şi lungĭ, atêrnătóre până mai pe pieptŭ. Eu la aspectulŭ acesta şi aicea încremeniiu.

„In ce limbă vorbescĭ mai uşorŭ, domnule?“ îlŭ întrebă preotulŭ, ce sta în faţa ofiţerului, încă cu Présfintele în mânĭ.

„Vorbescŭ, venerabile părinte“, rĕspunse ofiţerulŭ, ce sta drĕptŭ şi cu fruntea înălţată, „sêrbesce, românesce, italienesce, franţuzesce, unguresce şi nemţesce; limba mea maternă însĕ este cea sêrbéscă.“

La acésta dise preotulŭ:

„Din aceste limbĭ, ce le numişĭ d-ta, eu vorbescŭ mai cu înlesnire pe cea română şi germană. Sĕ vorbescŭ decĭ românesce?“

„Poftesce!“...

„D ta m'ai chematŭ încóce?“

„Da, séu: numai n'aşŭ fi vrutŭ nicĭ acum şi nicĭ în acestŭ modŭ sĕ te chemŭ“.

„Eu sunt într'o stare, ce mĕ identifică pe deplinŭ cu sentimentele d-tale, ce le ai acum, căcĭ îmĭ rĕspunseşĭ aşa. — Insĕ eu aşĭ avé mare mângăere, décă aşĭ puté sĕ mĕ simtŭ în drĕptŭ a presupune despre d-ta, ca despre unŭ bărbatŭ de cultură, ce cu bună sémă şi eştĭ, că situaţiunea în care ai devenitŭ şi care nu te face a mĕ fi doritŭ sĕ vinŭ la d-ta — *acum* nu-şĭ are temeiulŭ în scopurĭ contrare cu principiile legii nóstre, în care eştĭ şi d-ta botezatŭ, ci numai în óreşĭ-carĭ incidente séu influinţărĭ neatêrnătóre de propriile'ţĭ intenţiunĭ.

„Aşa este, venerabile părinte!“ şi faţa ofiţerului par'că luă unŭ aerŭ de satisfacţiune.

„Aşa-déră, décă cuvintele d tale aceste provinŭ din adevĕratu'ţĭ sufletŭ, atuncĭ şi intenţiunile d-tale, ce fură óreşĭcum împinse séu seduse pe calea la acéstă celulă, vorŭ fi coincisŭ cu intenţiunile învĕţăturilorŭ Intemeiătorului sântei d-tale şi a mele legĭ?“

„Aşa este, venerabile părinte!“, luândŭ faţa ofiţerului o espresiă şi mai viuă.

„Prin urmare?“...

„Prin urmare“, ca pricepêndŭ ofiţerulŭ ce vrea sĕ adaugă preotulŭ, dise elŭ cu glasŭ sigurŭ şi aşedatŭ, „prin urmare, venerabile părinte, fii bunŭ şi completéză-mĭ sfinţia ta — pregătirea drumului, pe care a merge şi eu chiar din acelŭ momentŭ am fostŭ gata, în care am hotărîtŭ realisarea faptică acelorŭ ale mele intenţiunĭ. — Da, de mórte nu mĕ temŭ!“ Aicĭ tăcŭ puţinŭ, ridicându-şĭ drĕptă cu zuruitorulŭ lanţŭ la frunte ca şi gândindŭ, ce ar fi sĕ spue şi apoi continuă totŭ cu aerŭ liniştitŭ şi sigurŭ: „*Adevĕratŭ* e, venerabile părinte, că sângele ce l'a vĕrsatŭ Mântuitorulŭ pe cruce, l'a vĕrsatŭ întru întărirea şi adeverirea celorŭ ce le-a învĕţatŭ şi mărturisitŭ ca aduse din ceriu, dela eternulŭ isvorŭ alŭ adevĕrurilorŭ?“

Preotulŭ inclină din capŭ, în semnŭ, că aşa e; atuncĭ ofiţerulŭ dise în tonŭ rugătorŭ, déră şi resolutŭ:

„Décă-i aşa, apoi scrie, te rogŭ, maicei mele la E..... ea se numesce..... că eu până 'n ultimulŭ momentŭ alŭ vieţii mele am rĕmasŭ supusŭ şi credinciosŭ celorŭ ce mi-a spusŭ ea în frageda-mĭ copilăriă, că adecă, unŭ atomŭ din acelŭ sânge sfântŭ alŭ lui Christosŭ s'a vĕrsatŭ şi pentru mine şi că prin urmare, sĕ am grijă, sĕ-lŭ *meritŭ*... pentru *desrobirea* neamului, ce este asĕmênarea lui Dumnedeu, Christosŭ sângele şi-l'a vĕrsatŭ: pentru desrobirea neamului celui dintr'o mumă comună cu mine, am vrutŭ eu atomulŭ de sânge alŭ meu sĕ mi-lŭ *meritŭ*....

Aicea tăcŭ ofiţerulŭ puţinŭ, se uită

BCU Cluj / Central University Library Cluj

nétă dela 4 Augustŭ următórea depeşe: Din Petersburgŭ se anunţă descoperirea unui nou complotŭ nihilistŭ. Se ḑice, că s'au făcutŭ numeróse arestărĭ. Intre cei arestaţĭ ar fi şi unŭ profesorŭ dela universitatea din Petersburgŭ.

Convenţia comercială dintre Austro-Ungaria şi Serbia, şi pressa sêrbéscă.

Organulŭ radicalŭ „Odjek" atacă vehementŭ într'unŭ articulŭ convenţia comercială dintre Serbia şi Austro-Ungaria numindu-o unŭ tristŭ semnŭ alŭ influenţei de mai înainte a unei puterĭ streine în Serbia. Isvorulŭ tuturorŭ nĕcazurilorŭ Serbiei este acéstă convenţiune, ḑice numita fóiă, silindu-se a mai dovedi, că Austro-Ungaria totŭ-déuna a cercatŭ sĕ păgubéscă produsulŭ sêrbescŭ. Guvernele de mai nainte pururea au făcutŭ concesiunĭ Austro-Ungariei pe tĕrêmulŭ comercialŭ şi nu şĭ-au bătutŭ capulŭ câtuşĭ de puţinŭ cu realisarea independenţei economice a Serbiei, ér urmarea acestei detestabile politice comerciale a fostŭ, că comerciulŭ ce-lŭ făcea Serbia cu România, Turcia şi Bulgaria a stagnatŭ, ba mai multŭ a datŭ pe povêrnişŭ. Décă oprirea esportului porcilorŭ sêrbescĭ în Austro-Ungaria ar fi pricinuit'o convenţia încheiată cu România, atuncĭ putemŭ ḑice, că Serbia ca statŭ independentŭ încheiă convenţiă cu statulŭ care voesce, şi îndată ce articlii României s'au naturalisatŭ în Serbia, ei suntŭ a se considera ca sêrbescĭ. Dér décă Austro-Ungaria voesce sĕ începă rĕsboiu comercialŭ contra Serbiei, atuncĭ atitudinea nóstră de acum în totŭ casulŭ îşĭ are basa ei.

SCIRILE ḐILEI.

Maghiarisare şi érăşĭ maghiarisare. Suntŭ necorigibilĭ şoviniştii. In Aradŭ s'a ţinutŭ unŭ congresŭ de comercianţĭ tinerĭ. Profesorulŭ Iulius Lekly din Caşovia — de sigurŭ vr'unŭ Slovacŭ maghiarisatŭ — ţinŭ la 3 Augustŭ o disertaţiă despre „comerţŭ şi naţionalitate." S'a primitŭ propunerea lui de a se maghiarisa contabilitatea şi corespondenţa şi sĕ fiă rugatŭ ministrulŭ ung. de comerţŭ sĕ aducă o lege pentru maghiarisarea comptabilităţii la comercianţĭ.

Értă-le lorŭ Dómne, că nu sciu ce facŭ!

***

Nu-i Românŭ. Cetimŭ în foia oficială ungurésca, că unŭ óre-care Lorenz Mihaila din Sângeorgiu, comitŭ Bistriţa-Năsĕudŭ, locuitorŭ în Mehala, şĭ-a maghiarisatŭ numele în „Mihalyfi". Fiindŭ dintr'unŭ satŭ românescŭ şi avêndŭ şi porecla „Mihaila", ar puté face pe unii sĕ créḑă, că e Românŭ. Dér cine Hantaru a mai auḑitŭ de nume românescŭ de botezŭ *Lorenz*. Prin urmare „Lorenz Mihaila" trebue că e din némŭ perciunatŭ, armenescŭ orĭ ţigănescŭ. Numai acestŭ soiu de ómenĭ îşĭ batŭ jocŭ de numele şi de némulŭ lorŭ.

***

O carte veche. Mănăstirea Sf. Ionŭ din Rumelia orientală posede o biblia tipărită cu litere cirile în anulŭ 1492 în Transilvania, şi anume în Alba-Iulia. Cu învoirea guvernului bulgarŭ, cartea a fostŭ trimisă de agentulŭ consularŭ românŭ din Sofia academiei din Bucurescĭ spre studiare. Mai multe foi din carte vorŭ fi fotografiate.

***

„Astra", romanŭ alŭ Carmen Sylvei, (Regina României) apărutŭ şi în „Românulŭ", a fostŭ tradusŭ în limba francesă şi editatŭ de librăria Perrin din Parisŭ.

***

Morţĭ în flacărĭ. Din Atena vine scire despre o catastrofă îngrozitóre întêmplată în muntele Atos, numitŭ sfântulŭ Munte. Cea mai mare parte a străvechilorŭ pădurĭ au arsŭ, împreună cu douĕ-ḑecĭ de călugărĭ şi alţĭ ómenĭ. Lumina focului se vedea de pe litoralulŭ macedonicŭ până departe în Marea Egeică. Paguba e de 5 milióne francĭ.

***

Inecatŭ. Lunĭ s'a înecatŭ în basinulŭ de scăldatŭ alŭ închisorii de aicĭ (Zuchthaus) sergentulŭ maiorŭ alŭ arestului Iosef Bartha. In urma cercetării făcute, s'a doveditŭ, că nenorocitulŭ a fostŭ apucatŭ de epilepsiă (bóla copiilorŭ) în basinŭ.

***

O societate comercială sêrbéscă s'a formatŭ în Belgradŭ, în vederea rĕsboiului vamalŭ dintre Serbia şi Austro-Ungaria. Acéstă societate e considerată în Serbia ca primulŭ pasŭ cătră neatêrnarea economică a ţĕrii.

***

Pentru călĕtorĭ. Trenulŭ de persóne, Nr. 396, care comunică între Predélŭ şi Braşovŭ, dela 5 Augustŭ n. începêndŭ se opresce şi la cantonulŭ Nr. 297 aşeḑatŭ între Dêrste şi Săcele, în aşa numitulŭ locŭ „Timişulŭ de josŭ." Acelaşĭ trenŭ plécă dela cantonulŭ Nr. 297 la 1 óră şi 12 min. p. m.

***

Stipendii. Comitetulŭ „Associaţiunei Transilvane pentru cultura română şi literatura poporului românŭ" din despărţĕmêntulŭ Sas-Sebeşŭ, pe basa conclusului luatŭ în şedinţa sa ţinută în 31 Iuliu st. n. a. c., publică douĕ stipendii à 40 fl. pentru studenţii gimnasialĭ lipsiţĭ din acestŭ despărţĕmêntŭ, cu terminŭ de 20 ḑile dela prima publicare. Suplicanţii au a-şĭ trimite rugările lorŭ provĕḑute cu documentele necesare la adresa d-lui Ioanŭ Oncescu, cassarŭ alŭ despărţĕmêntului, în Rĕhĕu p. u. Sz. Sebeşŭ.

***

Bandă de tâlharĭ. Din Timişóra se telegrafiazŭ, că în Merczidorf gendarmeria a pusŭ mâna pe o bandă de optŭ tâlharĭ, între aceştia cincĭ fraţĭ Csernár, carĭ de doi anĭ de ḑile au sĕvîrşîtŭ împrejurulŭ Vingei mai multe jafurĭ la drumŭ, vr'o sută de furturĭ de cai şi unŭ omorŭ. Banda, care a fostŭ surprinsă tocmai furândŭ cai în mijloculŭ câmpului, s'a opusŭ desperată şi a împuşcatŭ chiar asupra gendarmilorŭ, carĭ în fine au prinsŭ tótă banda.

***

Călĕtoriă sprâncenată le doresce „Timpulŭ" din Bucurescĭ celorŭ peste 40 de familii jidovescĭ din Iaşĭ, carĭ au părăsitŭ în ḑilele acestea oraşulŭ pentru a merge la America.

Şi alţĭ mulţĭ înainte!

O cestiune discutată cu focŭ.

Pressa din Budapesta şi Viena discută cu focŭ atitudinea primatelui Simor în cunoscuta cestiune a matriculelorŭ. Motivŭ la acéstă discuţiune au datŭ mai alesŭ declaraţiile, ce le-a făcutŭ primatele Ungariei înaintea unui corespondentŭ alŭ fóiei ungurescĭ opositionale „Egyetértés". Se înţelege, că clericalulŭ „Magyar Állam" vorbesce mai cu focŭ în cestiunea acésta. Intr'unŭ articulŭ din ḑilele acestea ḑiarulŭ clericalŭ ḑice, că nimenĭ sĕ nu se gândéscă la ḑile fericite până când în patria Sf. Stefanŭ puterea bisericéscă şi luméscă nu va apĕra împreună drepturile dumneḑeescĭ. Pe biserica catolică nu o înspăimêntă câtuşĭ de puţinŭ art. de lege LIII, séu ordinaţiunea ministerială dela 26 Februarie a. c. „Magy. Áll." apoi formuléză următórele cererĭ: Pretindemŭ şi urgitămŭ modificarea art. de lege LIII din 1868. Nu-i destulŭ a cere revisuirea § 12; ceremŭ revisuirea întregului articulŭ de lege. In legea acésta suntŭ multe lucrurĭ vătĕmătóre. Din causa ei preoţimea rom. cat. sufere şi a trebuitŭ sĕ sufere multe pedepse.

După ce „M. Áll." ia de-arêndulŭ §-ii carĭ suntŭ vătĕmătorĭ, sfîrşesce: Décă guvernulŭ va face acéstă revisuire, de bună sémă că faimosulŭ articulŭ de lege nu va aduce nimĕnui nicĭ unŭ periculŭ, ci se va restabili pacea şi bunăînţelegerea. Fie-cine va gusta acea libertate, care s'a vestitŭ seculului alŭ 19 lea, dér până acuma de faptŭ i-s'a refusatŭ Ungariei. „Bud. Tagblatt", continuă clericalulŭ, arată într'unŭ articulŭ fórte întemeiatŭ, că sîmburulŭ acestei cestiunĭ s'a sĕmĕnatŭ încă atuncĭ, când nu s'a gânditŭ nimenea, că sancţiunea articulului de lege LIII din 1868 este sancţiunea principiului, care ḑice, că copiiĭ născuţĭ din căsătorii mixte, cei de genulŭ bărbătescŭ primescŭ religiunea tatălui, ér cei de genulŭ femeninŭ a mamei.

„N. P. Journal" însĕ dândŭ afacerei însemnătate pragmatică, arată, că ordinaţiunea din Februarie a. c. se baséză pe lege. Fóia perciunată apoi ḑice, că supremaţia statului trebue sĕ fiă păzită cu orĭ-ce preţŭ.

„Deutsche Zeitung" e convinsă, că episcopatulŭ ungarŭ nu va merge în afacerea acésta până la estremŭ. Acéstă fóiă crede, că cestiunea acésta nu va degenera într'o luptă a cultului (Kulturkampf).

„N. fr. Presse", după ce împărtăşesce convorbirea primatelui Simor cu colaboratorulŭ lui „Egyetértés", ḑice, că acéstă convorbire a produsŭ mare sensaţiă în Ungaria. Din declaraţiile primatelui reiese, că curia romană s'a alăturatŭ la vederile episcopatului rom. cat., şi e de constatatŭ, că clerulŭ rom. cat. se va opune şi pe viitorŭ ordinaţiunei contelui Csáky. Astfelŭ déră Ungaria stă în faţa unei lupte a cultului (Kulturkampf), ale cărei semne ameninţătóre au apărutŭ încă cu anĭ de ḑile înainte de acésta. Modulŭ, cum primatele Simor a luatŭ posiţiă faţă cu statulŭ în declaraţiile sale, şi modulŭ cum amestecă şi coróna în cestiune, ḑicêndŭ, că nu-i convine ordinaţiunea ministrului, în nicĭ unŭ casŭ nu póte fi unŭ lucru încuragiatorŭ pentru guvernŭ.

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Tuşnadŭ, 5 Augustŭ 1890.

Domnule Redactorŭ! La despărţire Ţi-am promisŭ o cronică dela băi. Cu tótă căldura deprimătóre, care mĕ face somnurosŭ şi mĕ alungă în mijloculŭ pĕdurii, vinŭ aḑĭ sĕ'mĭ împlinescŭ promisiunea.

Vrêndŭ sĕ vorbescŭ despre localităţile de cură şi distragere, nu potŭ sĕ nu amintescŭ, ceea ce de altfelŭ şi d-ta o scii pré bine, că Braşovulŭ nostru din anŭ în anŭ devine tot mai mult un locŭ de cură aeriană şi de distragere pentru timpul de véră. Cu deosebire în anul acesta am vĕḑut atâtea familii din România aşeḑate pentru lunile de véră în Braşovŭ, cum n'am mai vĕḑutŭ altă-dată. Braşovulŭ îşĭ are în faptă locurĭ de plimbare şi de petrecere pré frumóse, pe carĭ înzadarŭ le-ai căuta mai în tóte localităţile de véră şi de petrecere din ţéră.

---

intensiv la présfintele din mâna preotului şi apoi ca de ceva surescitatŭ în internulŭ sĕu, continuă cu glasŭ ridicatŭ, déră tremurătorŭ:

„Ah, déră Christosŭ numai între doi-spre-ḑece tovarăşĭ ai sĕi a avutŭ unŭ — *Juda*: eu între — *douĕ-spre-ḑece mii*" şi unŭ ḑurăitŭ aicĭ puternicŭ cu lanţurile umplŭ întréga celulă cu fiorosu-i sunetŭ... Preotulŭ se dete ceva îndĕrĕtŭ, éră ofiţerulŭ îşĭ acoperì faţa cu amêndouĕ mânile, par'că înfrântŭ în întregŭ sufletulŭ sĕu; lanţurile zuruiau necontenitŭ, căcĭ ofiţerulŭ tremura în furiă din capŭ până'n picióre...

„Tu aicĭ?" îmĭ ḑise atuncĭ preotulŭ. „Pune cartea şi crucea din mână şi du-te!"

Eu mĕ întorcŭ sĕ iesŭ pe uşa ceva crĕpată largŭ, tragŭ profosulŭ de din afară — cu urechea la uşă şi cu o tăbliţă în mânĭ, pe care însemna ceva... — Eu nu sciu, învinsŭ peste fire, orĭ entusiasmatŭ de vorbele ofiţerului, din care unele, şi astăḑĭ, după patru-ḑecĭ şi şépte de anĭ, mĕ înfióră când la ele numai gândescŭ, necum încă sĕ le producŭ, eşindŭ din celulă şi vĕḑêndŭ ce face profosulŭ; strigaiu:

„Nu-i ertatŭ ce facĭ!"

„Ce este!" ḑise preotulŭ, atâtŭ elŭ, câtŭ şi ofiţerulŭ ţinêndŭ ochii spre uşă.

„Profosulŭ scrie — spovada!" ḑiseiu eu....

Mĕ uitŭ la preotŭ, mĕ uitŭ la ofiţerŭ; preotulŭ albŭ la faţă ca păretele, — ofiţerulŭ, totŭ aşa — se repede spre uşă... déră'n apropierea ei, ca reflectându-se, se opresce; ér preotulŭ fórte escitatŭ ḑise:

„Aşa? La *acésta* m'aţĭ chematŭ aicea? Sfântulŭ meu serviţŭ şi sacramentulŭ, ce mi-s'a spusŭ sĕ-lŭ sĕvêrşescŭ, vreţĭ sĕ-lŭ esploataţĭ pentru alte scopurĭ? Suprema instanţă în Statŭ acéstă fărădelege neauḑită are sĕ o scie!" şi apoi fini uitându-se cu milă la ofiţerŭ şi arătându-i că vrea a se depărta, ḑise: „Eu mai multŭ n'am aicĭ ce face!"

Profosulŭ atuncia şterge iute tăbliţa şi spăriatŭ ḑice cu glasŭ rugătorŭ:

„Nu, nu; mĕ rogŭ, nu!"

Ofiţerulŭ, uitându-se ba la profosŭ, ba la preotŭ; vĕḑŭ, că faţa i-se roşesce şi deodată strigă:

„Iartă-lŭ, părinte; vĕḑŭ eu, i-s'a poruncitŭ", şapoi cătră profosŭ: „Nu-i aşa?"

Profosulŭ plecă capulŭ şi tăcŭ.

„Câţĭ copii ai?" îlŭ întrebă oficerulŭ.

„Cincĭ, domnule locotenentŭ," rĕspunse profosulŭ cu glasŭ jalnicŭ.

„Sĕ vii, de-i puté, după acésta la mine şi eu ca sĕ-ţĭ îmbunĕtăţescŭ pânea ta şi a copiilorŭ tĕi, ţĭ-oiu dicta singurŭ şi mai multe decum câte ai auḑitŭ!

Mĕ uitŭ, şi acum se vĕḑŭ, — credŭ că la vuetulŭ celorŭ ce se petreceau — că se ivì unŭ altŭ uniformatŭ şi mai cu distincţiune, decâtŭ profosulŭ, care sta uitându-se din coridorŭ în spre celulă cu o temere viḑibilă.

„Nu ertŭ", ḑise preotulŭ, „ci numai sub condiţiunea, *sĕ mi-se respecteze la acestŭ actŭ sacro-sfântŭ legea mea pe deplinŭ*. Josŭ lanţurile de pe dumnealui," ḑise arătândŭ spre ofiţerŭ. „Mântuitorulŭ lumei Christos, representatŭ prin Présfintele acestea, ce le am în mânĭ, după legea mea, nu se împărtăşesce cu unŭ încătuşitŭ în lanţurĭ. In momentulŭ supremŭ alŭ sfintei cuminecărĭ, cuminecându-lŭ trebue sĕ fiă liberŭ, ca liberulŭ Dumneḑeu ce întru acelŭ momentŭ supremŭ îlŭ îmbrăţoşéză!"

Livratulŭ alŭ doilea privì la aceste cuvinte ca zăuitatŭ şi zăpăcitŭ la preotŭ, tăcŭ puţinŭ, gândi şĭ-apoi ḑise ceva profosului la ureche. Acesta se depărtă cu grăbire, éră oficerulŭ, vĕḑuiu, că la aceste marĭ şi memorabile cuvinte ale preotului nostru, îşĭ înfipse ochii asupra lui, uitându-se lungŭ şi înduioşatŭ la elŭ şi numai deodată i-se iviră douĕ şiróiă de lacrimĭ pe faţă.

Eu turmentatŭ de cele mai neesprimabile sentimente, mĕ rĕḑimaiu pe nevrute de unŭ grenadirŭ.

Alţĭ patru soldaţĭ se iviră, urmândŭ profosului, se puseră cu carabinele la uşă; profosulŭ, pe când celalaltŭ livratŭ se postă în pragŭ, întră în celulă, descuiă grelele lăcate ale lanţurilorŭ de pe ofiţerŭ, le desfăcŭ şi cu ele în mână eşi afară trăgêndŭ uşa după sine.

Palidŭ şi ca storsŭ la faţă eşi după o vreme preotulŭ din celulă, în care, josŭ lângă mĕsuţă, vĕḑuiu pe ofiţerŭ încă îngenunchiatŭ, uitându-se după preotŭ, cum se vedea, mişcatŭ în adêncululŭ sufletului sĕu...

Curêndŭ după acésta transpiră în publicitate, că ofiţerulŭ, o óră după depărtarea nóstră dela elŭ, aşişĭ acolo în celulă fŭ esecutatŭ.

Numele lui era *Demeter Mitrosinovicĭ*.

Iraclie Porumbescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prima staţiune dela Braşovŭ mi-a fostŭ *Vălcelele*, séu Elöpatak. Impresiunea, ce ţi-o facŭ Vălcelele nu este tocmai împunĕtóre. Administraţia băilorŭ se silesce în totŭ chipulŭ sĕ înfrumseţeze şi sĕ ridice băile, ca sĕ atragă publiculŭ, dér posiţia locului nu e de natură sĕ te ademenéscă şi décă n'ar fi apa binefăcătóre din Vălcele, anevoiă credŭ, că s'ar decide cine-va de bună voiă sĕ se prăjéscă pe promenada din mijlocŭlŭ satului.

De astă-dată erau destui óspeţĭ, aşa că nu'şĭ mai găsiau locuinţe. Maioritatea o formau cei din România, între aceştia mai cu sémă familii evreescĭ. Aci am întêlnitŭ şi pe distinsulŭ ḑiaristŭ, d-lŭ I. Bibicescu, redactorulŭ „Telegr. Rom." din Bucurescĭ, pe d-lŭ advocatŭ Ios. Romanŭ din Oradea-mare, pe d-lŭ canonicŭ Micu din Blaşiu, pe d-lŭ jude la tabla reg. Pipoşŭ ş. a.

Calea dela Vălcele, până la St.-Georgu am făcut'o prin nisce regiunĭ plăcute, păduróse. La St.-Georgiu am prânḑitŭ bine, dér am şi plătitŭ fórte bine, apoi am cercetatŭ herghelia statului, unde se aflau 115 de armăsarĭ frumoşĭ de diferite rasse.

In ĕst-anŭ oraşulŭ St.-Georgiu a pierdutŭ fórte mulţĭ din visitatorii sĕi în timpulŭ verei. Publiculŭ, care cerceta Tuşnadulŭ, până în anulŭ trecutŭ trecea prin St.-Georgiu, unde era locŭ de popositŭ. Astăḑĭ aprópe toţĭ óspeţii din România, carĭ vinŭ la Tuşnadŭ, nu se mai opresc la Braşovŭ, ca sĕ ia drumulŭ de mai înainte, ci trecŭ până la staţiunea căliĭ ferate dela Agostonfalva, unde află trăsurile de lipsă, şi de unde suntŭ şi mai aprópe de Tuşnadŭ, fără sĕ mai atingă St. Georgiulŭ.

Dela St. Georgiu, cam în douĕ césurĭ, am ajunsŭ la băile *Malnaşului*. Era pe la 5 óre pe timpulŭ musicei. Totŭ publiculŭ de pe promenadă se compunea din o damă din Braşovŭ cu amabilele-i fiice, carĭ erau condamnate sĕ asculte sdrăngănitulŭ unorŭ lăutarĭ, cărora mai bucurosŭ li-am fi plătitŭ sĕ tacă, decâtŭ sĕ cânte. Dómna nóstră ne spunea, că cu toţii suntŭ 120 de suflete la băi. Băile de aicĭ suntŭ fórte neglese, deşi apa lorŭ este escelentă în contra reumatismului.

Dela Malnaşŭ am plecatŭ spre *Tuşnadŭ*. Nu voiu descrie posiţia pitorésca a Tuşnadului care, după cum se scie, nu'şĭ are sémĕnŭ în tótă ţéră. Insuşirile bine făcĕtóre ale acestorŭ băi suntŭ recunoscute. Nu atâtŭ apele, care de altfelŭ suntŭ minerale, câtŭ mai vêrtosŭ aerulŭ aromaticŭ de braḑĭ, balsamulŭ, ce dă viéţă sutelorŭ de individĭ, carĭ vinŭ aicĭ pe fiă-care anŭ. Séra şi diminéţa cine are voiă iese la capre şi bea câte unŭ paharŭ de lapte caldŭ séu lapte mestecatŭ cu apă, ér peste ḑi umblă rătăcindŭ printre braḑĭ.

In ĕstŭ anŭ suntŭ fórte mulţĭ óspeţĭ. Din Ungaria, de pela Cluşŭ, fórte mulţĭ şi din România, cu deosebire evrei.

Intre óspeţii dela noi am vĕḑutŭ pe d-lŭ Iosifŭ Popŭ, Alex. Onaciu juḑĭ la tabla din T. Mureşului, pe dd. advocaţĭ Ciato din Blaşiu, Sam. Popŭ din Orăştiă, Filipŭ din Abrudŭ, pe d-lŭ as. orf. din Braşovŭ Iord. Munteanu, pe d-lŭ red. N. F. Negruţiu din Gherla, pe d. protop. I. V. Russu din Sibiiu, pe d-lŭ notarŭ publ. M. Cirlea, pe d-lŭ prof. Cioflecŭ.

De presentŭ suntŭ la băile dela Tuşnadŭ peste 600 óspeţĭ. Timpulŭ este escelentŭ.

Uitasemŭ sĕ amintescŭ, că dela Braşovŭ până aicĭ am călĕtoritŭ împreună cu unŭ vechiu amicŭ, simpaticulŭ majorŭ auditorŭ ces. reg. Ioanŭ *Mihălţianu*, care cu bucuriă trebue sĕ constatŭ, deşi a petrecutŭ anĭ îndelungaţĭ totŭ între elemente străine, totuşĭ şi-a păstratŭ o inimă verde românéscă. Décă d-lŭ majorŭ înainte de asta cu doispreḑece anĭ şi jumĕtate, când era practicantŭ la judecătoria din Sibiiu, nu ar fi avutŭ ideia fericită a trece la cariera militară, în care prin zelŭ şi stăruinţă neobosită s'a ridicatŭ la rangulŭ onorificŭ de astăḑĭ, Dumneḑeu scie câte nĕcazurĭ ar fi fostŭ condamnatŭ sĕ îndure. Tinerii noştri ar face bine sĕ ia esemplu de aicĭ şi sĕ îmbrăţişeze cu tótă căldura frumósa carieră militară!

S'auḑimŭ de bine. *Nicu.*

De pe valea Almaşului, 2 Augustŭ 1890.

Onorate D-le Redactorŭ! Rarŭ se întêmplă câte unŭ evenimentŭ de însemnătate culturală mai mare în viéţa socială a acestui ţinutŭ, precum a fostŭ producţiunea literară împreunată cu dansŭ, ţinută în 15/27 Iuliu a. c. în Hida şi arangiată de tinerimea română de pe Valea Almaşului, ba putemŭ ḑice, că unŭ asemenea evenimentŭ nicĭ că a avutŭ locŭ în părţile nóstre. Dreptŭ aceea, pentru-ca şi on. publicŭ românŭ sĕ fiă încâtva informatŭ despre nobilele tendinţe ale tinerimei nóstre, Vĕ rugămŭ sĕ binevoiţĭ a da locŭ în colónele preţuitului ḑiarŭ, ce redactaţĭ, următórelorŭ rêndurĭ.

In ḑiua de 15/27 Iuliu a. c. după prânḑŭ locuitorii comunei Hida, amŭ putea ḑice, fără deosebire de naţionalitate, cu neastêmpĕrŭ aşteptau începerea acelei producţiunĭ, alŭ căreia succesŭ materialŭ îlŭ prevestiau trăsurile numĕróse ale óspeţilorŭ, ce sosiau din împrejurime.

După unŭ micŭ intervalŭ, óspeţii românĭ în numĕrŭ considerabilŭ, dimpreună cu maioritatea absolută a inteligenţei maghiare din Hida, se presintară în sala, unde avea sĕ se ţină producţiunea şi unde după-ce preşedintele producţiunei şi alŭ petrecerei, vredniculŭ protopresbiterŭ alŭ tractului Ungurăşului Pavelŭ Roşca, în puţine cuvinte, bine alese şi acomodate, arătă însemnătatea culturei şi nisuinţa febrilă, cu care alérgă fiă-care poporŭ cultŭ cătră ea şi cătră drapelulŭ civilisaţiunei peste tot, şi după-ce recomandă binevoitórei apreţiărĭ a publicului pe tinerii noştri, ce aveau sĕ se producă, urmă esecutarea programei, care a fostŭ mulţămitóre, ba décă vomŭ lua în considerare puterile încă tinere şi păşirea primă a tinerilorŭ noştri în publicŭ, celŭ puţinŭ eu unulŭ credŭ, că a fostŭ câtŭ se póte mai mulţămitóre.

Cântările, de altmintrelea bine esecutate: arŭ fi produsŭ unŭ efect şi mai satisfăcĕtorŭ, décă erau mai abundante în vocĭ tenore puternice; de asemenea disertaţia d-lui Jovianŭ Mureşanŭ, lucrată cu multă grijă şi într'unŭ stilŭ frumosŭ, a fostŭ bună şi acomodată. Imprejurarea, că nu a fostŭ şi mai cu interesŭ ascultată, se esplică prin aceea, că publiculŭ participantŭ a fostŭ în parte considerabilă compusŭ din elemente, ce nepricepêndŭ limba pe deplinŭ, nu au putut'o pĕtrunde din destulŭ.

Mulţămirea deplină a publicului s'a arătatŭ mai alesŭ faţă cu declamaţiunile şi cu deosebire cu declamaţiunea d-lorŭ Jovianŭ Andreiu, teologŭ de an. III lea, şi a clericului Jovianŭ Murĕşanŭ, precum şi mai alesŭ cu dialogulŭ reprodusŭ de tinerii Alesandru Chifa, clericŭ, şi Ioanŭ Geongea, ped. abs., pe carĭ cu aplause dese şi frenetice i-a rĕsplătitŭ.

După terminarea programei, în scurtŭ timpŭ se începŭ şi joculŭ cu unŭ numĕrŭ considerabilŭ de dómne şi d-şóre române costumate. Pe la 12 publiculŭ fŭ fórte plăcutŭ surprinsŭ de câţiva tinerĭ, îmbrăcaţĭ în vestminte căluşerescĭ, carĭ esecutară jocurile naţionale „Bătuta", „Lunga" şi „Căluşarulŭ", sub conducerea clericului absolutŭ de anulŭ primŭ: Alesandru Chifa. Se continuà apoi joculŭ comunŭ până ce se iviră zorile.

Ne simţimŭ fórte fericiţĭ, că amŭ fostŭ norocoşĭ şi ni-s'a datŭ ocasiune şi nouĕ a lua parte la o astfelŭ de petrecere unică în ţinutulŭ nostru, şi care ni-a procuratŭ unŭ şirŭ lungŭ de momente plăcute.

Lăudămŭ buna intenţiune a preşedintelui acestei petrecerĭ, bravulŭ protopresbiterŭ Pavelŭ Roşca, care pe lângă marĭ ostenelĭ chiar şi materialminte a contribuitŭ la realisarea aceleia. Gratulămŭ tot-odată şi tînĕrului de bună speranţă Jovianŭ Mureşanŭ, clericŭ abs. de an. II-lea, carele a fostŭ iniţiatorulŭ şi a conlucratŭ multŭ la reuşita aceleia. Dorimŭ, ca câtŭ mai desŭ sĕ aibă locŭ între noi astfelŭ de producţiunĭ şi petrecerĭ, pentru carĭ inteligenţa nóstră din acestŭ ţinutŭ se arată atâtŭ de doritóre şi de însufleţită.

Unŭ participantŭ.

Demisiunea baronului Pino.

Cetimŭ în „Revista Politică" din Suceava următórele:

Preşedintele Bucovinei a cerutŭ demisiunea, pentru-că sufere de multŭ timpŭ de o bólă grea de ochĭ. Din manifestările tuturorŭ organelorŭ publicistice din Bucovina vedemŭ, că acéstă întêmplare nu este întêmpinată în ţéră cu unŭ regretŭ mare, precum ar trebui sĕ fie simţitŭ faţă de o persónă, care a fostŭ peste 40 de anĭ în serviciulŭ statului.

Noi, deşi nu suntemŭ nepăsătorĭ faţă de motivulŭ acestei demisiunĭ şi trebue sĕ simţimŭ unŭ adêncŭ regretŭ pentru nefericirea, de care este lovitŭ fostulŭ capŭ alŭ guvernului Bucovinei, avemŭ causă destulă, ca sĕ ne bucurămŭ de acéstă întîmplare importantă pentru viéţa nóstră politică.

Nu voimŭ sĕ jucămŭ rolul măgarului faţă de leul murind în apreţiarea activităţii administrative a Escelenţei Sale, atitudinea nóstră a fostŭ tot-dĕuna independentă faţă de politica fostului preşedinte şi de aceea nime nu ne va putea bănui décă conformŭ atitudinei nóstre vomŭ ḑice, că baronulŭ Pino ni-a stricatŭ fórte multŭ şi nu ni-a folositŭ nimicŭ, deşi ar fi avutŭ datoria sĕ urmeze direcţiunii politice a contelui Taaffe faţă de noi.

Nu numai că nu a avutŭ bunăvoinţă şi înţelegere pentru aspiraţiunile nóstre juste, ci s'a arătatŭ chiar ca contrarŭ alŭ nostru. Ingâmfarea iesuitismului şi propaganda catolică în ţéra acésta, carea până în timpulŭ guvernărei a 2-a a d-sale s'a bucuratŭ de când există de cea mai mare pace confesională, este opera sa. Atitudinea sa faţă de biserică şi capulŭ bisericei nóstre, condusă de antipatii personale şi de o pornire de a guverna absolutisticŭ, este cunoscută tuturora. In consiliulŭ scolarŭ provincialŭ la orĭ-ce ocasiune a fostŭ contrarŭ alŭ consideraţiunei limbei nóstre. Basatŭ pe informaţiunĭ false, a consideratŭ naţiunea română de iloială şi pĕtrunsă de tendinţe subversive.

Acéstă părere a pĕtrunsŭ după informaţiunile din Cernăuţŭ până la locurile centrale din Viena, carele au fostŭ, după multe stăruinţe ale Excelenţei Sale baronului Vasilco şi a deputaţilorŭ noştri, luminate despre adevĕrata stare a lucrurilorŭ şi despre inofensivitatea tendinţelorŭ Românilorŭ din Bucovina. Ca conducĕtorŭ alŭ administraţiunii proprii, ḑicŭ chiar prietinii sĕi, că era agilŭ, déră fără ispravă. Este cunoscutŭ, că Escelenţa Sa a voitŭ sĕ dea tóte pădurile fondului religionarŭ în arêndă generală spre exploatare unei întreprinderĭ şi că numai strigătele întregei poporaţiunĭ din Bucovina l'a opritŭ dela realisarea voinţei sale. Ce resultatŭ ar fi avutŭ acestŭ feliu de administraţiune îşĭ póte fie-cine închipui.

O faptă singură a d-sale ne-a pusŭ în lanţŭ pentru mulţĭ anĭ, anume legea secretarilorŭ comunalĭ, care este propria sa operă şi carea amŭ apreţiat'o deja în colónele nóstre când se afla în discusiune în dietă.

Atuncĭ şĭ-au arătatŭ şi liberalii sinceritatea liberalismului lorŭ, carĭ în locŭ sĕ apere principiulŭ liberalŭ şi constituţionalŭ alŭ autonomiei comunale, au votatŭ cu entusiasmŭ acéstă lege, prin carea se punŭ comunele indirectŭ sub administraţiunea autorităţilorŭ politice. Atuncĭ au avutŭ o ocasiune fórte potrivită deputaţii naţionalĭ sĕ demascheze liberalismulŭ falsŭ şi sĕ arete, că ei suntŭ edevĕratŭ liberalĭ, au lăsat'o însĕ sĕ trécă spre mirarea tuturora. Baronulŭ Pino a ajunsŭ în capulŭ guvernului Bucovinei cu ajutorulŭ representanţilorŭ noştri şi cum şĭ-a dovedit mulţămirea, amŭ arătatŭ mai susŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS."

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Lipto-Szent-Miklos, 7 Augustŭ. In vorbirea sa de instalare episcopulŭ Baltik a declaratŭ, că fiecare sĕ devină fericitŭ în limba sa. Politică nu va face.

Ischl, 7 Augustŭ. Regele României sosesce aci în 15 Augustŭ, ca sĕ visiteze pe Monarchulŭ Austro-Ungarŭ.

Parisŭ, 7 Augustŭ. Curtea de apelŭ a confirmatŭ sentinţa în contra nihiliştilorŭ.

Moor (comit. Albei), 7 Augustŭ. Unŭ incendiu pustiitorŭ a prefăcutŭ în cenuşă 300 de adificii; 10 persóne au peritŭ în flacărĭ. Mii de ómenĭ au rĕmasŭ fără pâne şi fără adăpostŭ.

Viena, 7 Augustŭ. Trenulŭ de persóne dintre Viena şi Egerŭ a deraliatŭ lângă Blowitz. Vagónele s'au rĕsturnatŭ cu pocnete îngrozitóre peste traseu sfărîmându-se. Doi călĕtorĭ şi focarulŭ au fostŭ omorîţĭ, 30 de călĕtorĭ şi maşinistulŭ au fostŭ greu răniţĭ. Causa deralierii este spălarea pămêntului pe dedesubt şi dĕrîmarea unui obiectŭ boltitŭ.

DIVERSE.

Unŭ filantropŭ arménŭ din Constantinopolŭ. Cetimŭ în „Rev. Pol.": Din jurnale streine luămŭ informaţiunea, cumcă unŭ mare filantropŭ arménŭ din Constantinopolŭ va visita în luna lui Iuliu a. c. Suceava, locŭlŭ sĕu natalŭ. Acestŭ filantropŭ se numesce Deodat cavalerŭ de Czuntu, care este cetăţénŭ austriacŭ deşi de mai multŭ de 30 anĭ se află în Constantinopolŭ. Acestŭ bărbatŭ inteligentŭ şi nobilŭ şi-a făcutŭ studiile sale în Viena şi şi-a sacrificatŭ tótă viéţa sa pentru înaintarea şi cultivarea naţiunei armene. Acestŭ bărbatŭ nobilŭ a lucratŭ fórte multŭ şi neobositŭ pentru cultură în genere şi fructele ostenelelorŭ sale suntŭ destulŭ de cunoscute, fiindŭ elŭ decoratŭ mai că de tóte statele europene precum şi de Austria, alŭ cărei cetăţénŭ este, e decoratŭ cu ordinulŭ „Franciscŭ Iosifŭ" şi „Corona de ferŭ." De Austria este elŭ denumitŭ ca preşedinte alŭ şcolilorŭ austriace din Constantinopolŭ. Elŭ a publicatŭ deja testamentulŭ sĕu, din care vedemŭ, că lasă mai multŭ de unŭ milionŭ de francĭ ca stipendii pentru studenţii armenĭ orientalĭ, mai cu sémă din Austro-Ungaria, carĭ ar studia la orĭ-ce universitate europénă şi la orĭ-ce facultate. Unŭ stipendiu anualŭ pentru unŭ studentŭ va ajunge suma de 1000 de florinĭ. Banii lăsaţĭ pentru scopulŭ acesta, nobilŭ, din carĭ 60.000 de francĭ deja suntŭ depuşĭ, vorŭ sta sub manipulaţia ministeriului de culte şi instrucţiune în Viena. Stipendiile aceste vorŭ purta numele „Czuntusche Stiftung". Decĭ acestŭ bărbatŭ patrioticŭ şi atâtŭ de umanŭ va visita încă în finea lui Iuliu séu începutulŭ lui Augustŭ a. c. oraşulŭ sĕu natalŭ adecă Suceava, unde se facŭ mai cu sémă din partea conaţionalilorŭ sĕi pregătirĭ fórte marĭ pentru întêmpinarea lui.

Căldura în America. Scirile, ce sosescŭ din America, spunŭ, că acolo căldura a ajunsŭ la unŭ gradŭ cum nu s'a mai pomenitŭ nicĭ-odată. Ómenii suntŭ aprópe desperaţĭ din causa nebunei căldurĭ, în contra căreia n'au nicĭ o scutinţă. Intre astfelŭ de împrejurărĭ decĭ nu e mirare, décă din New-York se telegrafiază, că insolaţia seceră mereu jertfe. In ḑilele trecute 30 de ómenĭ au muritŭ de insolaţiă, dintre carĭ 9 în Chicago şi ceilalţĭ în New-York.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 7 Augustŭ st. n. 1890.

Bancnote românescĭ Cump.	9.18	Vênd.	9.20
Argintŭ românescŭ - „	9 14	„	9 17
Napoleon-d'orĭ - - - „	9.19	„	9.21
Lire turcescĭ - - - „	10.40	„	10.45
Imperialĭ - - - - „	9.38	„	9.43
Galbinĭ . „	5.35	„	5.40
Scris. fonc. „Albina" 6% „	101.—	„	—.—
„ „ „ 5% „	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ - - - „	135. -	„	136.—
Mărcĭ germane - - „	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Augustŭ st. n. 1890

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101 85
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	99.90
Împrumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - -	115.30
dto argintŭ - - - - - - -	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	111.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	89 30
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	—.—
Împrumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	139.80
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	127.75
Renta de hârtiă austriacă - - - -	88.40
Renta de argintŭ austriacă - - - -	89.70
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	108.70
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	139.50
Acţiunile băncei austro-ungare - -	981.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	358.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	307.75
Galbenĭ împărătescĭ - - - - - - -	5.45
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.20½
Mărcĭ 100 imp. germane - - - -	56 67½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	116.—

De vêndare.

Casa No. 4 de pe délulŭ Străjei, tocmai sub castelŭ, cu vederea cătră oraşŭ, **se vinde** din mână liberă. De casă se ţinŭ şi **două grădinĭ,** ér despre **celelalte apartinenţe** se va puté informa cumpĕrătorulŭ la cumpĕrare. 399,3 -1

Nr. 4724—1890. 397,3—2

PUBLICAŢIUNE.

Constatându-se de cătră medicĭ turbarea la lunŭ câne prinsŭ în Braşovŭ în 4 a lunei c., care a muşcatŭ ómenĭ şi cânĭ, se dispune pe basa opinărei comisiunei medicale în sensulŭ §-ului 188 alŭ ordinaţiunei de executare, art. de lege VII din 1888, ca toţĭ cânii aflătorĭ pe teritoriulŭ orăşenescŭ sĕ se ţină în decursŭ de 40 de ḑile legaţĭ séu provĕḑuţĭ fiindŭ cu botniţă, carea împiedecă muşcarea, sĕ se pórte legaţĭ de fringhie. Cânii umblătorĭ liberŭ pe stradă se vorŭ prinde îndată de călău şi se vorŭ ucide. Contravenţiunile acestei publicaţiunĭ se pedepsescŭ, în sensulŭ § 103 alŭ art. de lege XL din 1879, cu o pedépsă în banĭ până la 100 fl. v. a.

In sensulŭ §-ului 102 alŭ art. de lege XL din 1879, se provócă mai departe fie-care, ca despre acei cânĭ séu animale de casă, carĭ dau semne de turbare, séu la carĭ se observă simptome, din carĭ se póte conchide turbarea—sĕ facă imediatŭ arătare subscrisului căpitănatŭ, pedepsindu-se la casŭ contrarŭ întrelăsarea acestei arătărĭ conform legei.

Braşovŭ, în 5 Augustŭ 1890.

Căpitanatulŭ orăşenescŭ.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ. . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ. . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ. . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ. . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Tren de persóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşiu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uióra		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucurescĭ	9.30		11 35	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ acceleratŭ.	Tren de persóne
Bucurescĭ	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişŭ	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.43	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12		
Sighişóra	5.45	8.47		1.35
Elisabetopole	6.12	9.29		1.59
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.32
Copşa mică	6.46	10.32		2.59
	6.48	10.42	11.47	3.13
Micăsasa		11.01	12.04	3.18
Blaşiu	7.22	11.37	12.32	3.33
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.03
Teiuşŭ	7.51	12.23	1.06	4.14
	7.58	1.23	1.30	4.36
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.06
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.24
Uióra		2.28	2.23	5.45
Cucerdea	8 45	2.46	2.39	5.51
Ghirişŭ	9.16	3.33	3.15	6.08
Apahida		5.—	4.32	6.42
Cluşiu	10.36	5.28	4.53	7.52
	10.48	6.05	5.30	8.10
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.30
Ghîrbău		6.42	—	8.50
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.05
Stana		7.24		9.19
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	9.43
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.02
Bucia		8.49		10.41
Bratca		9.08		10.56
Rév	1.10	9.28	7.51	11.13
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	11.32
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.07
	2.08	11.06	8.47	12.41
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	1.09
Szolnok	5 11	3.31	11.51	3.03
Budapesta	7.15	6.35	1.55	5.10
	8.40	6.50	2.25	8.15
Viena	1.40	3.—	7.20	10.40
				6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
		4.10	5.50
Glogovaţŭ	2.20	4.22	6.02
Gyorok	2.34	4.46	6.23
Paulişŭ	3.05	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.23	5.16	6.52
Conop	3.39	5.38	7.17
Bêrzava		5.53	7.33
Soborşinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasad.		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăştia		9.12	11.14
Şibotŭ		9.34	11.39
Vinţulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuşŭ		10.44	12.58

Trenŭ omnibus

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ acceleratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.06
Orăştia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8.48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bêrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Trenŭ omnibus

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. de p.	Tr. omn.
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9.23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşenĭ	12.—	4.02	8.15

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn.
Petroşenĭ	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Simeria (Piski)-Uied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uiedóra	4.50

Uied.-Simeria (Piski).

Uiedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.10
Merczifalva	7.23	1.59
Orczifalva	7.49	2.19
Vinga	8.16	2.46
Németh-Ságh	8.37	3.03
Aradulŭ nou	9.09	3.41
Aradŭ	9.25	3.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	5.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişóra	10.52	5.28

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budatelecŭ	4 50
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7 21

Nota: Numerii îucuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj